

зала

шкафъ

полка

35
№ 172

у. витая

ПОСЛѢ АЗБУКИ
КНИГА ДЛѢ ЧТЕНІЯ

ДЛѢ

АЛТАЙСКИХЪ ПНОРОДЧЕСКИХЪ ШКОЛЬ.

ТОМСКЪ.

Паровая Типо-Литографія П. И. Макушина.

1897.

ВІСНУК ВІД АТІННІ

Ойрот.

2-62

ПОСЛѢ АЗБУКИ
КНИГА ДЛѢ ЧТЕНІЯ

ДЛѢ

АЛТАЙСКИХЪ ПНОРОДЧЕСКИХЪ ШКОЛЪ.

ТОМСКЪ.

Паровая Типо-Литографія П. И. Макушина.

1897.

ИЗВ. № 334

Печатано съ разрѣшенія Преосвященнаго Макарія, Епископа
Томскаго и Барнаульскаго.

МОЛИТВЫ.

Уйгунала, суузак поимча кондым деп, Кудайга алкыш жеттирип, крестенип айт:

Э Кудай! Саа алкыш жессин.

Анын кинде төжөгиннен саадабай туруп, колун жүзүн јунала, агару иконанын алдына туруп коип, болгоонын крестенип, Каан Кудайга мунин мөргүп айт:

Аданын+, Уулдын+, Агару Тыннын адына+, аминь.

Э Кудай! мен килинчектүге биянду болгын (крестенип пажыр).

Э Кудайдын Уулы Јисусе Христос Каан, агару Ененнин, ончо агарулардын мөргүү учун бисти кайрлагын (крестенип пажыр).

Саа алкыш жессин, э Кудайбис, Саа алкыш жессин.

Э тенгереди Улу Бий, коот эдеечи, чынды билдиртип турган Тын, ар жерде бар болуп, ончоны толтуруп жаткан, ар жакшылык-была бай, тўрў эдеечи! Сен келип, ичибисте ўйленгин, ончо пїярыбисти арулагын; э Бїянду, сўнебисти аргалагын.

Агару Кудай, Агару Кўч, Агару Өлбөс, бисти кайрлагын (ўч каттап айтканзаин крестенип пажыр).

Адаа, Уулга, Агару Тынга алкыш жессин, эмди-дее, качан-даа, чактын чака. Аминь.

Э Агару Ұчўлўк, пиети кайрлагын; э Каан, килинчектерибисти арулагын; э Пашкаруучы, жарамастарыбисти таштагын; э Агару, Сен келип, јоболыбисти јаскын, Боюннын адын учун.

Э Каан кайрлагын. (ўч каттап).

Адаа, Уулга, Агару Тынга алкыш жессин, эмди-дее, качан-даа, чактын чака. Аминь.

Э тенгереди Адабыс! адын Сенин алкалзын. Каандыгын Сенин келзин. Ка-

ниип тегереде, аниип јерде-дее табын
 Сенин болзын. Кўндеги ажыбисти пўгўн
 биске бергин. Каниип бис алымдулары-
 бисти пожодып јадыбис, пистин алымда-
 рыбисти таштагын. Јеткерге бисти кидир-
 бегин; јаманнан бисти аргалгын. Пашка-
 рар пашкару, кўчтў Кўч, мактулу мак-
 дезе, чактын чака Сени туру. Аминь.

Э Каан кайрлагын (12 каттап).

Адаа, Уулга, Агару Тынга алкыш јес-
 син, эмди-дее, качан-даа, чактын чака.
 Аминь.

Келигер, Кудай Кааныбиска пашкойол-
 дор (крестенип пажыр).

Келигер, Христос Кудай Кааныбиска
 јыгыла пашкойолдор (крестенип пажыр).

Келигер, Христос Каан Кудайбистин
 Поюна јыгыла пашкойолдор (крестенип
 пажыр).

**Къ Тебѣ, Владыко челоѡко-
 любче:**

Э кижн сўеечи Пашкаруучи! уюкудан
 туруп, Саа келдим. Пуурсак деп, салга-

нын-была кылынарга кичеенип, Саа мөргүп турум; ар кажы чакта, неге-дее болзо, маа полун эткин; ар јаманнан, көрмөстин арлажарынан мени корулагын; мөңкү каандыгына мени кириштиргин. Менин Јајачым Сен эдеп, маа килеир, ар јакшылыкты берер Сен эдеп; Саа бар боим иженип, өргүлји, эмди, чактын чака Саа алкыш јеттиредим. Аминь.

Пресвятая Владычице моя Богородице:

Э Арудан ару Эне Пашкаручы, Кудайдын Энези! Бойуннун агару, күчтен күч мөргүүн-биле, мен пазынчыкту, кыялду кулуннан чөкөнөримди, унударымды, ойгорбозымды, пужуланбазымды, јаманданган јүрегимнин, карачкыланган сагыжымнын неле пијар санаазын, јаман санаазын, Кудайдин јамандаир санаазын јайлаткын; кычаларымнын јалбыжын өчүргин, мендесе јоксус, јаман мин, көп јаман езеирден, мажаирдан мени айрып алгын, неле јаман кылынарымнан божоткын, ончо ук-

туларга алкадып турган Сен эден, улу күндүлү адын чактын чака мактадып туру. Аминь.

Святый Ангеле, предстояй:

Э Агару Ангел! жаманданган сүнөмди, шыралу жүрүмимди паштаачы эден: мен килинчектүди таштабагын, байланардан байланбаганымнын учун менен келе болуп барбагын; пу өлүмтик эдимди жаман көрмөскө албадады, бажымды билерин анын табына салбагын; жаманданган, пу жуланбас колымды тудуп паштагын, аргаланар жолго мени паштандыргын. Андый эде, э Агару, Кудайдын Ангелы! кыялду эди тынымды чеберлеечи, корулаачы эден, ончо жажымнын туркунына, неле Сени ачуландырып эткенимди таштагын; пу эрткен түнде неле килинчек эткенимди таштагын; пу жеткен түште мени корулагын, каршуга неле комыдаттырарымнан мени айрып алгын, кандыйдаа килинчек-биле Кудайды капчыктырбаин; менин учун Кудайга мөргүгин, Бой-

нын коркудына мени тыгытсын, мени
Боинын пуурсагына туружар кул этсин.
Аминь.

Моли Бога о мнѣ:

Э Кудайга жарамык (адынан ада), ме-
нинг учун Кудайдан сурангын; маа полу-
жар, сүнемнинг учун мөргүйчи Боюнга ки-
чеенип, Саа сыгыным келдим.

Богородице Дѣво радуйся:

Э Кудайды турган Кыс! кубуксыгын;
жакшылыкту Марія, Каан Сенинг-биле ту-
рў. Сүнебисти Аргалаачыны туруп, үй
кижилерде алкалузын, ичиннен чыканы-
даа алкалу.

Спаси, Господи, люди твоя:

Э Каан! кижилеринди аргалагын, Бо-
юннун энчинди алкагын. Ак жанду Им-
ператоръ Николай Александровичъ Улу
Кааныбиска өштүлерин пастырып, жүр-
тунды крезин-биле коруп тургун.

МОЛИТВЫ ПРЕДЪ СНОМЪ:

Во имя отца:

Аданыг, Уулдын, Агару Тыннын адына,
Аминь.

Господи Исусе Христе Сыне Божій:

Э Кудайдын Уулы Исусе Христос Ка-
ан! Арудан ару Эненнин, боинда Кудай-
лу болгон преподобный адаларыбистин,
ончо агарулардын мөргүү учун бисти
кайрлагын. Аминь.

Слава Тебѣ Боже нашъ:

Саа алкыш јессин, е Кудайбис, Саа ал-
кыш јессин.

Царю небесный:

Э Тенгердеги Улу Бій, Коот эдеечи,
чынды билдиртип турган Тын, ар јерде
бар болуп, ончоны толтуруп јаткан, ар

јакшылык-была бай, тўрў эдеечи! Сен келип, ичибисте ўйленгин, ончо пїжарыбисти арулагын; э Біанду, сўнебисти аргалагын.

Агару Кудай, агару Кўч, агару Ёлбос, бисти кайрлагын (ўч каттап айтканзаин крестенип пажыр).

Ада, Уулга, Агару Тынга алкыш јессин, эмди-дее, качан-да, чактын чака, Аминь.

Э агару Ўчўлўк, писти кайрлагын; э Каан, килинчектерибисти арулагын; э Пашкаруучы, јарамастарыбисти таштагын; э Агару, Сен келип, јоболыбисти јаскын, Боюннын адын учун.

Э Каан кайрлагын (ўу каттап).

Адаа, Уулга, Агару Тынга алкыш јессин, эмди-дее, качан-даа, чактын чака. Аминь.

Отче нашъ:

Э Тенгеридеги Адабыс! адын Сенин алкалзын. Каандыгын Сенин келзин. Канип тенгерее, анип јерде-дее табын Сенин болзын. Кўндеги ажыбисти пўгўн биске бергин. Канип бис алымдуларыбисти пожодып јадыбис, пистин алымда-

рыбисти таштагын. Жеткерге бисти кидир-
бегин; жаманнаг бисти аргалгын. Пашка-
рар пашкару, күчтү күч, мактулу мак-
дезе, чактын чака Сеніи туру. Аминь.

Господи Боже нашъ, еже согрѣ- шихъ:

Э Каан Кудайбис, ижим-биле, сөзим-
биле, санагам-была пүгүн еткен жазыгым-
ды, пуурсак, кижн сүүечи Боюн, ташта-
гын. Маа амыр, енчү уюку бергин. Мени
ар жаманнаг корулаирга, сакыирга сакчы
Ангелынды ие бергин. Эди тыныбистин
сакчызы Сен эден, Саа, Ада, Уул, Ага-
ру Тын, эмди-дее, качан-даа, чактын ча-
ка алкыш жеттиредибис. Аминь.

Благаго Царя, Благая Мати:

Э Арудан Ару, алкышка калган, Ку-
дайды тууган, Пуурсак Каанын пуурсак
Енези Марія! Уулын Кудайбистин бия-
нын кычалу тыныма урулткын. Боюннын
мөргүүн-биле мени жакшылык кылыка паш-

тагын; јажым тўгенчинче, кийндеги кўндеримди кеми-чеми јок ертиргидий болоин; э аруда јангыс алкышка калган, Кудайды тууган Кыс! Сенин Боюнча райды тапкыдый болоин.

Ангеле Христовъ, Хранителю:

Э эди сўнемди корулаачы Агару Сакчым, Христостын Ангелы! пўгўнги кўнде неле эткен јазыгымнын ончозын таштагын; маа каршу оштўдин неле јаманынан мени айрып алгын, кандый даа килинчек-биле Кудаймды капчыктырбагый болоин; је килинчекту јарабас кул боимнын учун сурангын: арудаг агару Учулўктин, Исус Христос Каанымнын Энезинин, ончо агарулардын, маа пуурсап, биян эдерине мени јарагыный эткин. Аминь.

Взбранной Воеводѣ побѣдительная:

Э Кудайдын Энези! биске темеже черў паштап јуулаган Кыс Каан Боюнга кыялдан аргаланган бис кулдарын ал-

кыш јеттирип, јенүү сарын сарнап туру-
бис. Јендирбес күүч Боюн, түбектен би-
сти аргалагын. Саа айткыдый бололы:
е ак агынча калган Кыс сүүнгин.

Преславная Приснодѣво Мати Христа:

Э мактулудан мактулу, качан-даа ак
боинча калган Кыс, Христос Кудайдын
Энези! Сенин Боинча бистин тыныбисти
аргалазын деп, бистин мөргүүбисти Се-
нинг Уулын болгон Кудайбиска јеттиргин.

Все упованіе мое на Тя возла- гаю:

Э Кудайдын Энези! ончо боим Саа
салынып, иженин турум, мени пүркеп чебер-
легин.

Упованіе мое Отець:

Менин иженерим Ада, сыгынарым Уул,
коруланарым агару Тын: э Агару Учүлик!
Саа алкыш јессин.

Достойно есть:

Э Кудайды тууган өргүлжи кежикту; бир кеми јок Кудайбистин Энези, Сени јакшылап айдарга чын јарамыкту туру; Херувимдардан артык күндүлү, Серафимдар тенгежип полбос мактулу, Сөс Кудайды пузулбай тууган, Кудайдын чын Энези! сени мактап јадыбис.

Просвѣти очи мои, Христе
Боже:

Э Христос Кудай! көзүмди јарыткын, уйуктап өлүп калбаин, аны јендим деп өштүүм мени айтпазын.

Заступникъ души моея буди
Боже:

Э Кудай! тынымнын корулаачызы болгын, көп уулардын ортозында јүрүм, алардан мени айрып алгын; е кижии сүүеечи Біянду! мени аргалагын.

Преславную Божию Матерь:

Агару Ангелдардан артык Агару, мактулудан мактулу Кудай Енезин, јўреги-бис-биле, уузыбис-была, ўн ўспей мактап айдалдар; кижиги этту болгон Кудайды чын тууган Ол эде, бистин сўнебистин учун токтобой мўргўп турган Ол эде.

Да воскреснетъ Богъ:

Кудай туруп келзин, Анын ѳштўлери тозып парзын, Аны јаман кўргўндўр Анын јўзўнен качып барзын. Тўдўн јоголгондўй, јоголып парзын; Кудайды сўўгендерден, крестин темдегин боина салынып туруп, сўгўнўп мунип айдып јўргендерден кўрмўстўр, отко каилган воско-чылап, јоголып калзындар; э улу кўндўлў, тўрў эдеечи Кааннын креси! Саа кере тартылып, таамаа тўжўп, кўрмўстин кўчўн тепсең, ар каршуды сўрерге Сен кўндўлў крестинди биске берген Исус Христос Кааныбистин кўчў-биле кўрмўстўрди сўрўп турган эден, сўгўнгин. Э улу кўндўлў, Кааннын тўрў эдеечи креси! Кудай-

ды тууган Кыс Эне Каан-была, ончо Агарулар-была, чак туркунына маа полужуп тургун. Аминь.

МОЛИТВЫ, ГЛАГОЛЕМЫЯ НАЕДИНЪ:

Ослаби, остави, прости Боже:

Э Кудай! јазыктарыбисти чечкин, божоткын, таштагын, кўўнгериц, кўўпгер-
бей, сөс-биле, кылык-была, билиниц,
билинбей, тўште, тўнде, оибиста, сана-
габиста еткен јазыгыбистин опчозын таш-
тагын, Сен пуурсак, кижн сўўечи эден.

Молитвы въ продолженіе дня.

Предъ началомъ дня:

Иш паштаирда крестенип айт:

Господи благослови:

Э Каан, алкагын.

Ол емезе:

Э Кудай, алкыш бер.

По окончаніи дѣла:

Слава Тебѣ, Господи:

Э Каан, Саа алкыш јессин

Ол емезе.

Слава Богу!

Кудайга баш!

Благодарю Тя Господи Боже
МОЙ:

Э Каан Кудайм, Саа баш ползын!

Предъ ученіемъ:

Царю небесный.

Э Тенередеги Улу Бій, коот эдеечи, чынды билдиртып турган Тын, ар јерде бар болун, ончоны толтуруп јаткан, ар јакшылык—была бай, тўрў эдеечи! Сен келип ичибисте ўйленгин, опчо пиярыбисти арулагын, э Біянду, сўнебиести аргалагын.

2.

Боже въ помощь мою вонми и вразуми мя во ученіе сіе.

Э Кудай! маа болужарга кичеегин, пу бичике ўренериме ойгорткын.

3.

Господи благослови:

Э Кудай, алкыш пер.

Послѣ ученія:

1.

Слава Тебѣ Боже нашъ, слава Тебѣ.

Саа алкыш јессин, э Кудайбис, Саа алкыш јессин.

2.

Аллилуіа, аллилуіа, аллилуіа, слава Тебѣ Боже. Господи помилуй. (3-жды).

Слава Отцу и Сыну и Св. Духу.

Аллилуіа, аллилуіа, аллилуіа, е Кудай, Саа алкыш јессин (3 каттап.) Е Каан

кайрлагын (3 каттап). Адаа, Уулга, агару Тынга алкыш јессин.

3.

Достойно есть:

Э Кудайды тууган, өргүлји кезиклү, бир кеми јок Кудайбистин Энези! Сени јакшылап айдарга чын јарамыкту туру. Херувимдардан артык кўндүлү, Серафимдар тенежип полбос мактулу, Сөс Кудайды пузулбай тууган, Кудайдын чын Энези, Сени мактап јадыбис.

Предъ обѣдомъ и ужиномъ.

Э тенередеги Адабис! адын Сенин алкалын. Каандыгын Сенин келзин. Канип тенереде, анип јерде-дее, табын Сенин болзын. Кўндеги ажыбисти пўгўн биске бергин. Канип бис алымдуларыбисти пожодып јадыбис, бистин алымдарыбисти таштагын. Јеткерге бисти кидирбегин. Јаманнан бисти аргалагын.

Послѣ обѣда и ужина.

Благодаримъ Тя Христе:

Э Христос Кудайбис, Саа алкыш јес-
син: јердеги јакшылыгын-была бисти той-
гыстын; тенередеги јакшылыгыннан бисти
куру салбагын.

Символъ вѣры.

Јандап јадым Јагыс Кудайга, ончоны
тудуп турган Адаа, тенеренин, јердин,
ончо кӱрӱнердин кӱрӱнбестин Јаячызына.
Јандап јадым Јагыс Каан Исусе Христо-
ско, Кудайдын Јагыс туулган Уулына,
ончо чактардан озо Адазынан туулганга.
Јарык јарыктан, чын Кутай чын Кутай-
дан јаялган эмес, туулганга, Адазы-была
бир болуп турганга, ончо ончозы Анан
болгонго. Бис кижилер учун, бисти ар-
галаир учун тенерден тӱжӱп, Кудайдын
Агару Тынынан, Марія Кыстан киж
эдин алынып, киж болгонго. Понтій Пи-
латтын тужунда бистин учун креске кере
тартырып кыйнатканга, межике салылып,
ӱчӱнчи кӱнӱнде, чиминче, тирилип турган-

га. Тенерее чыгып, Адазынын онгында от-
туруп јатканга. Тўрўлерди, өлгөндөрди
јаргылаир учун ады чабы-была база келет-
тенге, Анын каандыгынын учи јок болор.
(Јандап јадым) Агару Тын Каанга, Тўрў
Эдеечее, Ададан чыгып турганга, Адазы-
была Уулына тен башкоилып, макталып
турганга, пророкторго эбелип айтканга.
Јангыс, агару, пар кайдагы, апостолдор-
ди Церквее. Киличектер ташталар ке-
регинде креске бир тўжеттен деп айдып
јадым. Өлгөндөрдин тирилип тураттанын,
келеттен чактын учу јок коногын сактап
турум. Аминь.

Десять заповѣдей Божіихъ:

Паштапкы салым.

Сенин Каан Кудайн Мен-мин; Менен
өскө саа кудайлар болбозын.

Экинчи салым.

Бойунга чалу эдинбе; не өрө тенгере-
деги, төмөн јердеги, сулардагы, јер ал-
дындагы немелердин сўрўн этпе, аларга
бажыҗба, аларга јалбарба.

Учўнчи салым.

Каан Кудайнын адын тегинен тегин адаба.

Тўртынчи салым.

Суббот кўнди ару эртиреринди унутпа. Алты кўннўн туркунына иш иште, не керегинди эдип жўр; жеттинчи кўн дезе амыр кўн, Каан Кудайна болзын.

Бежинчи салым.

Ада эненди кўндўлеп жўр: бойунга жакшы болор, жердеги жакын узаир.

Алтынчи салым.

Кижиди ѳлтўрбе.

Жеттинчи салым.

Чайдам болбо.

Сегизинчи салым.

Уурлаба.

Тогузынчи салым.

Наајинди каралап, актап, тўгўн керечи болбо.

Онынчы салым.

Наајиннын алган кижизин, јуугын-
нын киреруин, анын кыраазын, кулын, кулга
јүрген кызын, чарын, эштегин, неле малын,
неле немезин мені болзочи деп санаба.

Избранныя мѣста изъ Священнаго Пи-
санія.

О мудрости.

Ойгор ойдын учуры.

1.

Ойгор ойды, билгир сагышты тапкан
кижи кежиктү. Алтын-была мөнүн тап-
каннан ойгор ойго једингени артык. Ол жем-
чиктен кыймат, паалу таш аа тенгешпес.

О ложныхъ богахъ и идолахъ:

Кудай эмес кудайлардын, чалулар-
дын учуры.

2.

Калыктардын кудайларынын ончозы
темей: тенгерелерди јайаган—Каан Ку-

дай. Кара јанду јурттын чалулары мөнүн-
биле алтын, кижн колынын пүдүргени.
Алару уусту, ермектебейт; көстү, көр-
бөйт; алары кулакту, укпайт; тумчукту,
јыт пилбейт; колду, сіймабайт; пугту, пас-
пайт; тамагынан үн чыкпайт.

Агаш чалуун тудунганча јүрүп, арга-
лабас кудайга бажырып јүргендер тенек.

3.

Каан Кудай мүннп айдын туру: Мен
јер јайадым, анын үстүнде кижн пүдүрдим.
Тенерелерди Менин колум јайды, тене-
редеги јылдыстын ончозына Мен салым
салып бердим. Каан Кудай Мен эмес
бедем? Менен өскө Кудай јок, Менен
өскө аргалаир, чындык Кудай јок. Ончо
јердин куюлары Мени-јар болугар, аргала-
нарзыгар. Кудай Мен-мин, Мененөскө јок.

**Неле немени јайаганы; элди ар-
галаганы.**

О сотвореніи и искупленіи міра.

Неле немени, јайаирда, Не-дее неме
јок полгон. Јангыс Кудай полгон, Јайачы

Ол полгон. Анан пашка Кудай жок, Анан пашка полбогон. Эмди-дее Ол Кудай, Эмди-дее Ол жангыс. Төзөп чыккан төзи жок, Төрөгөн Анын угу жок. Ак жарыкты жаяган Алдынан Бой Кудай. Жараш жарык ползын деп, Жарыкты Кудай жайады. Жараш жарык полды; Жарадып Кудай көрди. Тенере коины ползын деп, Тенере койынын жайады. Айткан сөзи пүдүрди, Анида полуп калды. Жажарып жерге өссин деп, Жажыл пүрлүди жайады. Жер жажарып, өлөн өсти, Жерге леже агаш пүтти. Түш жарыдар күн жайады, Түн жарыдар ай жайады. Түш жарыдар күн бодды, Түн жарыдар ай болды. Түнейлеп куштар жайады, Түнейлеп палык жайады. Талбын учар куш полды, Талайда палык полды. Аймактап андар жайады, Аймактап малдар жайады. Жерге тарап көптөди. Жерден оттоп жүрдилер. Сагыжы ару ползын деп, Сагышту кижин жайады. Ады анын Адамь полды, Албаты анан өскөн. Бойуна ошкош ползын деп, Бойиндй мөнгү жайады. Кубулбас мөнгү жайады, Кудайга ошкош полды. Ар немени жайадым деп, Амыр ползын деп, күн салды. Жеткил ончо жайаган, Жетинчи күн полгон. Кижин кежиктү полды

деп, Кижини көрмөс пулгады. Өштүкөрмөс пулгады, Өлөр јилек јидирди. Өлбөс кижини өлөр полды, Өлгөни көрмөстөң полды. Өшту көрмөс кулданды, Өчпөс отко тўжурди. Андый кыйыннан чыгарга Аргазын кижини таппаган. Ада Кудай айткан: „Арга Менде“, теген. Тенгис оттон алчыгарга, Тенереден Уулын ийген. Анан јерге Ол тўжур, Ару Кыстан чыккан. Кижини килнчеги учун, кижинин эдин кийнген. Элге арга полуп, Эттү кижини полгон. Албатыны аргалаирга Ачу кыйынга перинген. Кыйынга Бойун перип, Кыйалдан элди пожоткон. Өчкөндөрдү камызарга, Өлүп, үч күн өлүк јаткан. Өч-өлүмди јок эдип. Өлгөнинен тирилген. Калыка бийан јеттирген Каан Кудайга алкыш ползын. Качандаа алкалзын, Качандаа макталзын.

Иосифтын сыгыды.

Плачь Иосифа.

Јаковтын уулы мен эдем, теди, Јат јуртында јайнадым, теди, Энеден өскүс мен калып, теди, Эки көзүмнин јажы төгүлген. Экинчи ачуга мени тўжуруп, Энези

пашкалар садып-йдилер. Адамнан айрылып, йладым, теди; Аймагы пашкада жайнадым, теди. Кайран адамды жайнадып, теди, Каралап, мени садып йдилер. Яковъ! Яковъ! адам эден, Жада калганын полдыба? теди. Рахиль! Рахиль! энем эден, Ырай пергенин полды-ба? теди. Жагызак полуп, жат јеринде, Жайнап йлап јүргеим, теди. Адазы пашка аймака јүрүп, Арынып јүре өлгөим, теди.

ЯКОВТЫН СЫГЫДЫ.

Плачь Якова.

Кайраным Осибым үзүлгөн жазын! Казыр алды јиген жадыр теди. Караа кјерим кједим, теди, Калышпай кожо парадым, теди. Көргөн ползо, көзүмдй эден; Көксимнин ползо, ойиндй эден, Пакан ползо, пажымдй эден, Палдан ползо, татудй эден. Ос пириним өлгөндө, теди, Öлгөндөр јерине парадым, теди. Көп күндерге йлап турды, Көөркй Јосифты көрөлбей турды. Ачынчылу палам! теди; Ачууга канип чыдаин! теди. Көзүмнин јажы көлдөй төгүлди, Көксимнин ойи түнере берди.

Иосифтын сыгыды.

Плачь Иосифа.

Андый јазык этпеген бойум, Арынчык јерге тўштим, теди. Ўчўнчи ачуга тўштим, теди. Ўрўзў пашкада јайнадым, теди. Ак-тан ака айтырдым, теди. Ачулу кўнге мен тўштим, теди. Ачынар кижн кайдадыр? теди. Андый-даа ползо, кайдаин! теди, Ада Каан Кудай ақтагай! теди. Јайааным менин узазын дезе, Јайачым мени унутпас, теди. Кунуканым Кудай колында, Кудайим мени унутпас, теди.

Мак сарын Иосифка.

Похвальная пёснь Иосифу.

Осипка Фараон јўстўгўн перди, Он јанынын толозын етти. Элге јонго чаптап јарлаирга, Экинчи абразына оттурзуп алды. Бойунын элине Фараон айты: „Погорлу тизегер пыгыгар“, теди. Он-бир јылдыс чолмоны полды, Онгына оттуруп, ширее пасты. Аймак јонго арга полды, Энеденн калып йлаган Осип, Эчигип јадар јўрту полды, Адазынан айрылып кунукан

Осип Арынын јүрбес јыргалду полды. Айчыкту киймин чечтирген Осип Алтын саймалу јазалду полды. Карачкы ұйде јайнаган Осип, Каан ордына оттуруп койды.

Іосифтың карындаштарынын әрмеги.

Разговоръ братьевъ Іосифа.

Карындаштар әрмектептилер: „Кара-лап, Осипы ійлаткан әдек; Әмди анын кыйалы једиң. Әки козубистен јаш төгүлди. Анын ійлаган көзүнннн јакы, Адак кийнде биске полды. Јайнадып, аны ійлаткан әдек: Јайнаган кўни писке келди. Ачуга аны тўжўрген әдек; Ачулу кўни писке тўшти. Андый јазык әтпеген ползок, Арынчык кўнге тўжер пидек?

Іосифтың карындаштарына туштаганы.

Встрѣча Іосифа съ братьями.

Орочы карындаш Веніамин Осиптың мойнынан кучактай алды. Әки көзүнннн

җажы төгүлүп, Эки карындаш ийлажып турды. Экү энеден өскүс балып, Эли туштажып, ийлажып турды. Ончозы Осипка жыгыла тўжўп, Осипы окшонып ийлажып турды. Карындаштардын ийлашканына Калык жуулужып ийлажып турды.

Иаковтын сўгўнгени.

Радость Иакова.

Өбөгөн Осипты угагеле, Өлгўнче, парып, көрөдим, теди. Иаковтын жүреги омок полды. Жайнаган бои, кубыксий перди. Эки көзўмнин жарыгы теди. Эрке уулымды көрөдим, теди, Кубадым менин эзен жазын, Кунукан бойум жедедим, теди. Көрўжўп аларга парадым, теди Египетъ жеринде Осипка жедерге, Желигиш мендей жүре берди.

Иаковтын Иосиф-была тушташканы.

Встрѣча Иакова съ Иосифомъ.

Көкшин Осипка жедегеле, Көзунин жажын көлдөй төкти; Арка мойнынан кучактай.

йлажып, Арынган пойлары йлажып турды. Палдан тату палам, теди. Паза көрөрим тебедим, теди. Обөгөн йлап айдып турды. Öлгөн палам тұрұ жазып, теди. Көкшин йлап айдып турды: Көзұм тұрұде көрдим, теди. Көркұлу јұлұн көрдим, теди, Көкшим бойум өлгөим, теди.

Қалғанчы чак.

Послѣдній вѣкъ.

Сүреендұ жаргы тұжер тушта, Сүреен болор калыка. Кокый дезен, корон дезен! Коромгыда не болгой! Јер тенгере чайбала берер, Јеле тулар косколор. Ачу корон анда болор, Албаты коркор чак једер. Агаштын пұрұ төгұлгендй, Агарган јылдыс төгұлер. Ачу корон, анда болор, Албаты јонго коркут болор. Кұн жарыгы пөктөлө берер, Кұндұ кижі кунуга берер. Ай жарыгы пөктөлө берер, Ачу көрөн анда болор. Јаркыны-была јерди пұркеп, Јайачы Кудай жаргы әдер. Јаман шйар киливчектұ Јарыгын көрұп поллобос. Ақтуларга Кудай айдар: „Ақ јарыка па-

рыгар, тiир“! „Анда слерге мoнкў јыргал, Амыр энчу ползын“! тiир. Айас кўнде кўн тiйгендiй, Актулар јалып чыгарлар. Ару эмес, килинчектў Арынчык кыйынга тўжерлер. Солында турган јамандарды Соок кoрўп, Кўдай айдар: „Каргышка калган слер јамандар, Карачкы отко парыгар“! тiир. Кудайды пилбес кара јандулар Кудайдын магын кoрoлбoс. Кoрмoскo пала алар полуц, Кoрмoс колында јайнаир. Јайнап iйлап алар турза, Јайачы Кудай килебес. Јайачы Кудай јанып айдар, „Јалбыш отко парыгар“! тiир. Айабас кыйын учу јок полор, Анан чыгары јок полор. Ачу корон аларга полор, Алчыгар кижи јок полор.

Килинчектў сўнезин единен айрылганда кемзиниц сыктаганы.

Плачь души грѣшника по разлученiи съ тѣломъ.

Кече полдым эдимде, Кечирилдим чын јерге. Мундый корон, Муны билбедим! Эдимде полу јўргенде, Эш немени билбедим. Мундый корон, Муны билбедим! Сўрлў Ангел айрылды, Сўнем јайнап полбоды. Кoркiй сўнем iйлады Кoп кыйалын

санады. Килинчеке пастырып, Килебедим боима. Өлөр күнүм санабай, Өро Кудай тебедим, Кудай сөзим мен тообой, Кунугар жерге мен түштим. Алтын мөнгун табарга, Арынганым тек калды. Ада энем күндүлебей, Ада Кудай каргады. Пайрам күнди күндүлебей, Паза мени каргады. Калран полгон бойумды, Каан Кудай каргады. Түрүде пийар мен эдиц, Түнерик жерге мен түштим. Жаман жазык көп эдиц, Жалбыш отко мен түштим. Түшкен одым терен жат, Тиш кыжырты мунда жат. Айабас кыйын муда жат, Анаг чыгары жок жадыр. Торынганды көрбедим, Толынганым кайдалыр. Ар жаманды көп эдиц, Айдынбалдым жазыгым. Кинги күнүм сананып, Килинчечим айтсамчы! Түбү жокко түшкенче, Түрүде ййлап жүрземчы! Санаам ару тутсамчы! Салым-была жүрземчи! Мундый корон! Муны билбедим!

Крестинг күчи.

Сила крестнаго знаменія.

Кара жанду еврей шили жазап турганда, агару Сумеонъ, жанынча пазып праадып,

ыраагынан туруп коип, анын эдип турган шилилерине крестинг жозорын саларда, алары, көрмөстү полгон полуп, тозуп, жарыла-бергендер. Айдарда паа еврей сүрекей ачуланып, агару Сүмеонды отту турун-была сокулаган. Айдарда агару Сүмеонъ айткан: „Сен Чын Кудай Иисус Христоско жандап креске түшпезен, эткен шилилеринг ончозы жарылып, тозып турар“, теген. Айдарда кара жанду еврей креске түжүп, эткен шилилери одылбай турды.

Кудайдын агару Эди Канынын кайкалы.

Божественная сила Христовыхъ Таинъ.

Пир кара жанду еврейдын кўчў жаштў уулчагы, крестўлердинг палдары - была кожо церквее кирип, Кудайдын агару Эди Канын жип ичкен; абыс аны крестўдинг палазы полор деп, аа ичирген полгон. Ол кара жанду уулчак, церкведен чыгып, жанып келерде, адазы сураган: „Сен кайда жүрўп, саадап келдин?, теген. Ай-

дарда ол уулчак айткан: „Мен крестүлердин перквезине кирип, Христос Кудайдын Эди Каны деп јип ичтим“, теген. Айдарда кара јанду еврей, сүреендү тартынып, уулчагын туткан поинча, шили каилтып турган отту печкезине таштап иеле, печкезинин уузын пектеп салган. Аны печкее таштаганын энези укпаган полгон. Айдарда энези палазын педреп, кышкытап, үч конок ийлаганча педреп јүреле, паа печкенин јанына келип, кышкытаирда, палазы отту печкенин ичинен унчукан. Энези печкенин уузын ачып ийзе, палазы эбеш тее күйбеген оттуру. Айдарда энезине неле полгонын куучындап айдып перген. Андый кайкалды көрүп, Кудайдын кучин билеле, Чын Кудай Исус Христоско јандап, палазы-была креске түшкен. Адазы еврей, Кудайга пүтпей јүре, көрмөско туттуруп өлө берген.

Евангеліеден талдан чийген учурлу состөр.

Благовѣщеніе.

Лук. 1, 26 – 38.

Галилей јериндеги Назаретъ городто турган, Давидъ укту Іосифъ деп кижинин колына туттырган Кыска Гавріиль Ангелъ Кудайдан илген болгон. Кыстын ады Марія теген. Ангелъ Аа киреле, айткан: э Јакшылыкту, сүгүнгин: Каан Сенинбиле туру: үй кижилердин аразынан Сен алкышту-зын, теди. Је, Ол аны көрөлө, айткан сөзинен пулганып, пу айтканы не болоттон деп, сананып турган. Айдарда, Аа Ангелъ айткан: Марія, корукпа: Сен дезе, Кудайда јакшылыка киришкен эден. Муна, Сен ичинде барлу болуп, Уул табарзын, Анын адын Іисусъ деп адаирзын. Ол улу болор, Устүнгинин Уулы деп айдылар, Каан Кудай Аа адазы Давидтын ширеезин берер; Јаковтын балдыгын Ол мөнгү пашкарып турар, Анын пашкаруунын учу јок болор, теди. Марія дезе, Ангелга айткан: алган кижимди

билбезимде, ол канип болоттон? теди. Ангель Аа қаруун айткан: Агару Тын Саа тўжер, Устўнининг кўчи Сени кўлўир: Мунынг учун, ол туулаттан Агару, Кудайдын Уулы деп айдылар. Муна, туубас ичтў тийтен Елизавета јуугын, ол-доо-карыган чигында ичинде уул барлу болды, эм анан бери алтынчы ай. Кудайдын не-ле сўзи десе, тек калбас, теди. Ол чакта Марія айткан: Муна, Мен Кааннын кулы-мин: сенин сўзингче Маа болгой, теди. Айдарда Ангель анан сала берди.

Рождество Христово.

Матө. 1, 18—25.

Исус Христостын туулганы мундый болгон: Анын Энзи Марияны Јосифъ-была кол алыштырган кинде, экў биргишей јўрген; андында Марія аг-ару Тыннан Боинда барлу болуп билдирген. Анын өбөгөни Јосифъ, ак санаалу кижии бои, Анын јарын чыгарбаин деп, Аны туйука айырып ийерге санаган. Анип сананып јатса, Каан Кудайдын Ангелы, аа тўжўнде кўрўнўп, айты: Давидь уулы Јо-

сифъ! алганынды бойунга жүргүзөргө корукпа, теди: Анын боинда барлу болгоны Аг-ару Тыннанг. Табары Уул болор, Аны Исусъ деп адаирзын. Ол десе Поиннын кижилерин килинчектеринен арглаир, теди. Мунип болгон ончозы, прооктон айткан Каан сөзинин чыны чыгып болгоны. Айткан сөзи мундый: Муна, Кыс ичинде барлу болуп, Уул табар, Аны Еммануиль деп ат адап перерлер, теген; Еммануиль тегени пис-пиле Кудай тегени. Иосифъ уйкудан турала, Кааннын Ангельнын айтканы-была эдип, Алганын бойуна жүргүсти. Андый болзо, Анын-была билишпей жүргөн. Анип жүргенчеде Марія тун бала тапты, Иосифъ Анын адын Исусъ теп адады.

Срѣтеніе Господне.

Лук. гл. 2, 23—40.

Озо бир чакта, ада Энези Исусъ Баланы Каан Кудайдын алдына салып перерге, Иерусалимга алып келдилер. Каан Кудайдын законунда десе туннан туулган эр бала Каанга молжолзын теген еде: база Каан

нын законында айтканынча, алар эки горлица, эмезе, кўленин эки балазын берўге береин деп келдилер. Ол чакта Иерусалимда, Симеон теген, кижн болгон. Ол чындык, ак санаалу кижн бои, Израилга келеттен коотты сактап јўрген: Агару Тын анын боинда болгон. Кааннын Христозын кўрбўинче, олўмўнди кўрбўссин деп, Агару Тыннан аа озо айдылган болгон. Айдарда, сагыжына эбелип, ол Кудайдын ўргўўзине келди. Ада Энези, закондо салган јанынча кылынарга, Исусъ Баланы акелгенде, ол Аны кучактай алып, Кудайды алкап айткан: э Пашкаручы! Боюннын айтканынча кулунды амырын пожодып турганын пу. Ончо калыктардын алдында белендеген арганды, кара јандуларды јарыдар јарыкты, Израиль элиннин магын менин кўзўм кўрди, теген. Айдарда, Баланын учурын айтканын Энези-биле Јосифъ кайкадылар. Симеон аларды алкайла, Энези Марјаа айткан: муна, пу Јаткан, Израиль аразында кўптин јыгыларына, кўптин турарына, плаштын сылтууна јадыр (Сенин-дее боюнун тынына ўлдў ўдўр), кўп јўректердин

санаазы тыжына чыксын, теди, Асир укту, Фануилдын балазы, кыс боинан ала эри-биле јети јыл јүрген, терен карызына јеткен Анна деп пророчица анда-ок турган: ол орозолоп, мөргүп, тўнў тўжў-биле Кудайга иштенип, Кудай өргөөзинен чыкпай јүрген, сегизон төрт јашту тул кижиге болгон. Аа тура, ол-доо пазып келеле, Каанды мактап, айдып турды. Јерусалимда арга сактап турган ончолорго Аны айдып јүрген. Айдарда, алар Кааннын законунча ончозын пўдўреле, Галилейдеги боинун Назаретъ городына ойто келдилер. Бала десе, сагыжы тынып, ойгор ои толуп, өзүп јүрген: Кудайдын јакшылыгы Анын Боинда болгон.

Крещение Господне.

Мате. 3, 13—17.

Јоаннга креске тўжеин деп Јорданъ суга Исусъ келди. Јоаннъ Аны токтодып, айты: мен Саа крестке тўшкидий эдем. Айдарда, Сен маа келип јатканын, теди. Аа Исусъ каручап айты: эм токтотпо; не-ле салып берген керегибисти биске

анида пүдүрерге керек, теди Айдарда, Иоаннь Аны токтотподы. Исусь суга кирген боинча ойто чыгып жасса, муна, Аа тегере ачылып, Кудайдын Тыны кўле куш полуп, ўстўртўн Аа тўжўп келет. Муна тегеренден ермектенген ўн учулат: пу турган Менин кўўнўм жеткен, сўўген Уулым, теген.

Преображеніе Господне.

Матт. 17, 1—9.

Озо бир чакта, Исусь Петрь-биле Иаковты, Иаковтын карындажы Иоанды, пу ўчўдиле алганча, шик туга чыкты. Айдарда, алардын алдына туруп, кубулды: јўзи жаркынданып, кўндій болды, киими жарыктый ак болды. Муна, Моисей-биле Илія Анын была эрмектежип турганы аларга кўрўнўп тура-барды. Аа туш Петрь Исуска айты: э Каан! биске мунда турарга јакшы; Саа јарагыдый болзо, мунда ўч оду эдели, бирўзин Саа, бирўзин Моисейге, бирўўзин Иліяа, теди. Ол мунип айдып жасса, жаркынду пулут аларды кўлўп ійет: пулуттан эрмектенген ўн угулат: Пу Ме-

нин сүүген, күүнүм жеткен Уулым; Анын угуп жүрүгөр, теген. Үренчиктери аны угала, жүс төмөн жыгылып, сүрекей коруктылар. Исусъ жууктай пазып келеле, аларга тийип, айтты: туругар, корукпагар, теди. Алар көзүн өрө көрүп ийзелер, Исустан пашка кижж жок. Алар туудан түжүп праадарда, Исусъ аларга айтты: кижж Уулы өлгөннөнги тирилип тургынча, пу көргөнигерди кижжее айтпагар, теди.

Входъ въ Иерусалимъ.

Иоанн. 12, 1—18.

Пасхадын алты күн озо, Исусъ, паа Боинын тиргискен, өлгөн Лазардын турган Виоанія аилга келди. Анда Аа курсак пелендеп койдылар, Марѳа не керегине жүрген, Лазарь десе, Анын-была кыин жаткандардын аразында болгон. Марія десе, бир күренке чулум нарды, кыймат миро алала, Исустын пудун сүрткүштөп, боинын чачы-была Анын пудун артын ийген: анитканда, миронун жакшы жыды үй ичине толо болды. Ол тушта, Аны бирип-иерге санаган үренчиктеринин бирүзи, Симонъ уулы Иуда

Искаріотъ айткан: пу миро үч жүс динарийга садылып, тленчилерге не үлеп берилбеди-не? теди. Мунын пу айтканы тленчилерге килегени учун емес, бои уурчы болгон учун. (Ол дезе, бергенди салаттан каирчакту жүрген.) Је Исусъ айткан: аа тійбегер: ол дезе, муны сөөгүм тудар күнге чеберледи: тленчилер өргүлји слер-биле туру, Менизи дезе, өргүлји слер биле емес, теди. Іудейлерден көп кижилер, Аны анда деп билеле, келдилер, жангыс-ла Исусты көрөр учун емес, Анын тиргискен Лазарды-даа көрөргө. Улу абыстар Лазарды-даз өлтирер болдылар, ненин учун дезе, Іудейлерден көп кижилер келип, Исуска пактылар. Эртегизи күн, байрамга келген көп калык Исустын Јерусалимга клаатканы унала, пальма (агаш) пүрүн тудунганча, Аа уткуп чыгып, кый сала, айдып-турдылар: осанна, Кааннын адында клааткан Израилдын Улу Бии алкалу. Исусъ дезе, јаш эштек таап алала, аа минип алды, чийгенинче болзын деп: э Сионъ балазы, корукпа: муна, Улу Бийн, јаш эштеке минип, саа келип-јат, деп. Анын үренчиктери муны паштап ойгор-

бодылар. је Исустын мак ады чыканда, алар Анын керегинде анида чийген деп, муны Аа эттилер деп езеп алдылар. Анын-была кожо пашкыда јўрген калык, Анын Лазарды межигинен кычырып, Аны ол-гөндөрдөн тиргискенин керелеп айдып јўрген. Калык Анын паа кайкал эткенин уккан учун Аа уткууп чыкан.

Страданія Христовы

Матө. 27, 1—61.

Пятница күн таң јарып келгенде, ончо улу абыстар-была калыктын удулары Исусты олтирерге јөптөштилер. Аны пуулап алып, Понтій Пилать бийге апарып бердилер. Ол тушта, Исусты берип-ийген Јуда, Аны пурулаганын көрүп, кемзинеле, одус күмүш акказын улу абыстар-была улуларга јандра берип, айткан: Актудын канын берип иип, килинчек эттим, теди. Алар десе, аа айттылар: биске керек педе? бойун көр, тедилер. Айдарда, ол мөнгүнин өргөдө таштап ийеле, анан чыгып парала, пуунуп ийди. Улу, абыстар акказын алала, айдыштылар:

муны церквенин каирчагына саларга жарабас: пу десе каннын паазы. Айдарда, үзери жөптөжөгеле, ол акча-была, кедертин келгендердин сөөктөрүн тударга, көбшчинин жерин садып алдылар. Мунун учун, пугунге теенче, ол жерди кан жери тийтен. Ол тушта Иеремия пророктын айтканы чын болды: айтканы десе пу: алар Израиль уулдарынын паалап салгап паазы олус күмүш акча алала, Аны көбшчинин жери учун берип салдылар: анийда маа Каан Кудай айткан эде, теген. Исусь десе бийдин алдына келип турды. Айдарда, бий Аван сурады: Сен Иудейдин Кааны ба? теди. Аа Исусь айтты: сен айттын, теди. Улулар-была улу обыстар Аны пурулап турганда, Ол каруун айтпады. Ол тушта Аа Пилатъ айтты: Саа удур канчанды угузуп тургандарын угуп турун ба? Айдарда, Ол анын бир-дее сөзине кару айтпай турды; бий анийтканын сүрекей кайкады. Пасха байрам учун кижендү иштүлердин кажы бирүүзин калык божотсын тегенде, бий аны божодоттон болгон. Ол чакта алардын чабы чыккан, Варавва теген кижендү кижизи

болгон. Анип алар јуулужуп келгенде, Пилатъ аларга айтты: мени кажызың божотсын деп туругар: Варавваны ба? Христось тийттен Исусты ба? теди. Ол алардын Аа күйүнгенин учун Аны берип ийгенин билген. Ол јаргы эдеттен јерине оттурган тужунда, анын эмегени айтырып ийди: ол актуга бир-дее неме этпе; мен дезе бугун тўжумде Анын учун көп кыйналдым деп. је умулар-была улу абыстар Варавваны сурап аларга, Исусты дезе өлтирерге калыкты үреттилер. Ол чакта бий алардан сурады: мени, ол экүдин кажызын божотсын деп туругар? теди. Алар, Вараваны, тедилер. Пилатъ аларга айдат: Христось тийттен Исусты кайдып иеин? Аа ончолоры айдадылар: Ол крестке кере тарткан болзын, тедилер. Бий айткан: Ол не јаман эткен? теди. је, алар анан тын кыйгырыштылар; крестке кере тарткан болзын деп. Пилатъ, аргазын тапмай, калыктын түймеени күчтей бергенин көрөлө, су алып, калыктын көзинче, колун јунун, айтты: пу актудын канында пурулу емес-мин; көр боюгар, теди. Айдарда ончо калык каруун

айтты: Анын каны биске, балдарыбиска
 болгой, теди. Ол чакта аларга Варавваны
 береле, Исусты дезе, соктырып, керүге
 берип йди. Ол тушта бийдин черү кижилери
 Исусты преторго алып киреле, ончо
 черүди аа жууп алдылар. Анын киймин
 чечип, Аа кызыл кийим кийдирип
 койдылар. Ийнелү агаштан вѣнецъ тол-
 гоп, Анын бажына салдылар, он колына
 тайак туттырып бердилер; Анын алды-
 на тизелене туруп, э Іудейдин Кааны,
 сүгүн! деп, электеп айдып турдылар. Аа
 тукүреле, тайагын алып, бажына согуп
 турдылар. Аны электеп божойло, кызыл
 киймин чечип, Анын Боинын киймин кий-
 дирип береле, Аны керүге алып паады-
 лар. Чыгып праадып, Симонъ деп Кири-
 ней кижее туштайла крезин аа жүктен-
 дирип бердилер. Айдарда Голгофа тийт-
 тен јерге келип, ол төбө деп јер болор,
 Аа өт кошкон укесуь ичерге бердилер.
 Ол тадыйла, ичпеске санады. Аны керип
 койгондор, жеребей таштап, Анын кий-
 дерин үлежип турдылар. Оттуруп коип,
 Аны анда каруулдап турдылар Бойы-
 нын үстүги јанына пуруу чийген чю

салып койдылар: пу турган Іудейдин Кааны Іисусъ, деп. Ол тушта Анын-была эки каракчы кижі кере тарткан болгон: бирүүзи он јанында, бирүүзи сол јанында. Эртип прааткандар, баштарын јайкай, Аны јамандап айдып турдылар: э өргө-өни оодып, үч күнге пүдүрөөчи! Бойунды Бойун аргала; Сен Кудайдын Уулы болзон, крестен тўш, тедиллер. Аниип-ок бичикчилер-биле, улулар-была, улу абыстар Аны электеп, турдылар: Өскөлөрдү аргалап јүргөн эди, Бой Боин аргаланбайт. Ол Израилдын Кааны болзо, эм тура крестен тўшсин, бис Аа пүдели. Кудайга иженген эде, Аа јарамыкту болзо, эм Аны аргалазын. Ол десе, Мен Кудайдын Улу мин деп айткан, тедилер. Анын была кере тартылышкан каракчылар аниип-ок Аны сөкүлежип турдылар. Алтынчы частан ала тогузунчы часка јетре ончо јерде каракчы болды. Тогуз часъ кирезинде Іисусъ, улу үнденип, айты: Или, Или, лама савахәани? ол сөс: э Кудайм! Кудайм! ненин учун Мени таштадын? тегени. Андагы тургандардын кажылары, муны угала, айттылар: Ол

Иліяны кычырып јат, тедилер. Алардын бирүүзи, тап эдиц, јүгүрүп барала, мешке алып, ускусь-была толтурды, аны тайака салып алып, Аа ичерге берди. Кажылары десе айттылар: акыр, Илія Аны арга-лаирга келгей-мине көроли, тедилер. Исусъ десе, база тын үнденеле, тынын салып ійди. Айдарда, кенетін, өргөөдөги көжөгө, үстүги бажынан төмөн тўжўре, эки пашка јыртыла берди; јер калтырай берди; гаштар јарыла рдбей; межиктер ачыла берди; көп өлгөн аг-аруландын сөөги тирилип турдылар, межиктеринен чыгала, Анын тирилгенинин киндеаг-ару городко киреле, көп кижее көрүндилер. Исусты каруулдагандар-была јўстин бийи, јердин калтыраганын, не-ле болгонын көрөлө, сўрекей сўрееттип, айттылар: чындап-даа Ол Кудайдын Уулы болуп-тыр, тедилер. Исустын керегине јўрүп, Аны эже Галилейден келген үй кижилер анда-ок раагынан көрүп турдылар. Марія Магдалина, Іаковъ-была Іосійдын Энези Марія, Зеведейдын уулдарынын энези алардын аразында болгондор.

Воскресеніе Христово.

Матт. 22, 1—20.

Суббота кўн эрткен кийнде, недѣ-
 ленин паштамазы кўн, таң жарып кла-
 атканда, Марія Магдалина, база бир
 Марія межик көрөргө келдилер. Ке-
 нетин жер сўрекей калтырай берген; не-
 нин учун дезе, Каан Кудайдын Ангелы,
 теңереден тўжўп, пазып келеле, межик-
 тин уузынан тажын андарып ийеле, ўс-
 тўне отурган. Анын көркўзи чагын-дый
 болгон, кийми кардый ак болгон. Кару-
 улдап јаткандар, анан коркуп, тырлажа
 бердилер, өлгөндий болдылар. Айдарда,
 Ангель ўи кижилерге ермектеп айтты:
 корукпагар; мен дезе, кере тартырған
 Исусты педреп јатканыгарды билип ту-
 рум. Ол мунда јок: Ол Воинын айткан-
 нынча тирилип турды. Јууктап келигер,
 Кааннын јаткан јерин көрўгер. Лтам ба-
 рып, Анын ўренчиктерине айдыгар, Ол
 тирилип турды деп, Галилейде слерди озы-
 нар деп, слер Аны анда көрөригер, те-
 гер. Муна, мен слерге айтым, теди. Алар
 межиктен мендей чыгып барала, ўренчик-

терине айдарга сўрееттїй, улу сўгўне, јў-
гўре бердилер. Алар ўренчиктерине ай-
дарга барып јассалар, Исусъ аларга туш-
тады, сўгунўгер! теди. Алар, пазып ке-
леле, пудунанг кучактанып алып, Аа баш-
койдылар. Исусъ аларга айдат: корукпа-
гар; барып, карындаштарыма айдыгар:
алар Галилейге барзындар; анда Мени
кўрўрлор, теди. Алар барып јатканда,
каруулчыктардын кажылары, городко ки-
реле, не-ле болгоннын учурын улу абы-
старга јарлап айдып бердилер. Беригилер
дезе, улулар-была јуулужуп, јўптўжўлў,
черў кижилерге кўп акча берип, айты-
лар: Анын ўренчиктери тўнде келип, бис
уйуктап калганыкта, Аны уурлап алдылар
деп, айдыгар. Мунын табыжы бїйге јет-
кежин, бис аны пуурсадып, слерди ачуга
тўжўрбессибис, тедилер. Алар акчазын
алала, ўреткенинче, эттилер. Мунын јары
эмдигее јетре Јудейлердин аразына чакты.
Онбир ўренчик дезе, Исустын аларга ай-
тканы-была, Галилейге—туга баргандар.
Аны кўрўлў, Аа башкодылар: кыжылары
дезе пўдўнбедилер. Исусъ, јууктап келип,
аларга айты: тенере-биле јерде ар паш-

кару Маа берилген. Эм барыгар, ончо аймактарды ўредигер, аларды Аданын, Уулдын, Аг-ару Тыннын адына крестей, не-ле слерге салып бергенимди чек чебер тударга аларды ўредигер. Ончо кўндердин туркунына чак тўгенгинче, муна, Мен слер-биле турум, теди. Аминь.

Вознесение Господне.

Лук. 24, 36—53

Иисусь өлгөндөрдөн тирилип турала, ўренчиктеринин ортозына тура-барып, аларга айткан: слерге амыр болзын, теди. Алар ийменип, коркуп барала, көрүп турганыбис сўр болор деп санадылар. Же, Ол аларга айткан: не иймендигер? ненин учун слердин жүрегерге андый санага кирет? Колумды, пудумды көрзөгөр: пу Мен Воюм-мин, Мени сиймап көрзөгөр, сўрде-дезе, мендеги көрүп тургандый, эт сөөк жок, теди. Муны айдагеле, аларга колун, пудун көргүсти. Алар сўгүнген боинча, тагаркап, пўтпегенче турганда, Ол аларга айткан: слердин мунда жірге неме бар мине? теди.

Алар куюкалаган балыктын бир кезигин, база кабагалу мѣдь бердилер. Ол алала, алардын кѳзинче јиди. Анидагеле, аларга айткан: Моисейдин законында, пророктордо, псаломдордо Менин керегимде не-ле чѳйгенинче болоттон деп, слер-биле јѳргенимде айтканым муна пу, теди. Ол чакта алардын сагыжын чѳимге ойгортты. Айдарда, аларга айткан: чѳйгени андый, кереги-дее андый, Христось кыйналып, ѳчѳнчи кѳнѳнде тирилип турзып деп, Анын адына килинчек кемзине айдынары, ташталаттаны Јерусалимнан ала ончо калыктарга јарлалзын деп. Слер дезе, поо керечи-зынар. Муна Мен Адамнын сѳѳлегенин слердин ѳстѳгерге јерим; слер дезе, ѳстѳртин (келер) кѳч кѳингинче, Јерусалимъ городто јадыгар, теди. Айдарда, аларды городтон чыгарып, Виѳанѳяа јетре алып келеле, (еки) колун кѳдѳрѳп, аларды алкады. Аларды алкаирда, алардан кезде пазып, тенерее кѳдѳрѳле берди. Алар Аа башкѳйоло, улу сѳгѳнѳп, Јерусалимга јанып келдилер. Јудайды мактай, алкай, јаантаин церкведе болуп јѳрдилер. Аминь.

О второмъ пришествіи Христо- вомъ и страшномъ судѣ.

Иисусъ Христостын экинчизин пу јерге келип, кижилердин јаргызын пўдўрери мундый болор. Каан Кудай Иисусъ Христось ончо агару Ангелдары-была мактулу келгежин, мактулу ширеезине оттурар. Ар аймактар Анын алдына туюлар. Кўдўчи койлорды эчкилерден пўлгөн-дїй, алардын бирзин бирзинен пўлўп іер; койлорын онгына тургузар, эчкилерин солына. Анидала, Каан онгындагы тургандарга айдар: келигер, Адамнын алкагандары, не пўткен пўдерден бери слерге белендеген энчи каандыкты алыгар. Аштаганмин, слер Маа аш пергенигер; суузаганмин, слер Маа ичерге бергенигер; кедертин келгенимде Мени туютканыгар, тиланаш болгонымда Маа кеп кидиргенигер, тўрмеде оттурганымда, Маа келип паадыгар, тиір. Ол чакта Аа актулар, каруун берип, айдар: э Каан! качан аштаганынды кўрўп, Сени азраган-дырык? суузаганында

качан ичерге берген-дирик? кедертин келгенинди качан көрүп, Сени туюткандырык? тилангаш болгонында качан кеп кидиргеник; ууруп ятканынды, тўрмеде оттурганынды качан көрүп, Саа келип паадык? Айдарда, аларга Каан уткулап айдар: муны пу турган кўчў карындаштарымнын бирўўзине эткенигер, Маа эткени ол, тїир. Анын кїинде Каан солында тургандарга айдар: Менен кезде барыгар, каргалгандар, көрўмеске; анын элчилерине белендеген мўнкў отко. Аштаганмїн, слер Маа аш бербедигер; суузаганмин, слер Маа ичерге бербедигер; кедертин келгенинде, Мени туютпадыгар; јиланаш болгонымда, Маа кеп кидирбедигер; ууруп ятканымды, тўрмеде оттурганымды көрўргў келбедигер, тїир. Ол чакта пулар-даа айдар: э Каан! аштаганынды, суузаганынды, кедертин келгенинди, јиланаш болгонынды, ууруп ятканынды, тўрмеде оттурганынды, качан көрўп, Саа болушпадык? тїир. Аларга Ол уткулап айдар: муны пу кўчўлердин бирўўзине этпегенигер Маа этпегени ол, тїир. Айдарда, алар мўнкў! кыинга, актулар мўнкў тюрўмге барар, теди.

Куучын.

Крачы была анчы.

Эки карындаш кижиге болгон. Эне адазы өлө берди. Эки жаңыс малы калды; Эски жаңы тоны калды. Эки карындаш эрмектешти: Энчибис үлежиң аламы, тешти. Эки малды пирдең үлешти. Эски жаңы тондорун үлешти, Катту камырын үлежиңок алды; Каргап жаман айдышпады. Өөн пөкөн жок полды; Өөркөп жаман айдышпады. Екүдин ортодо пир мылтык, Пир салда үлешкелек калды. Жаан карындаш айты: Адамның алкыжы болзын! Мылтыкты мен аладым, теди. Күчү карындажы айты: Адамның алкыжы болзын! Салданы мен аладым, теди.—Алды. Мылтык алганы Анчы болды. Салда алганы Крачы болды. Крачызы Катту камыр үлежин берип, Урен алды. Кызыл пурул адын тутты, Кылбар мистү салдазына сукты, Кырга чыгып кыра сүрди. Кулгазы жакшы ашчыкты; Ач үренине курсак полды, Алган кижизине кеп полды. Өтпөк эдиң, жиң

јўрди; Ӗскўстерге берип јўрди. Тоно
 кана јип јўрди, Тоны кеби ӧндў јўрди.
 Паза јылда анан кӧп аш салды. Пала
 катты ӧндў јўрдилер. Ӱчўнчи јылында
 база салды. Ӱпчи јакшы тонду болды.
 Ӱрен ажы кӧптӧй берди, Ӱрен сурап ке-
 лип турды. Тӧртинчи јылында база салды,
 Тӧрўне толо алкы болды. Тӧвӧјин малы
 тӧрӧп турды, Тӧркўлеп тӧрӧгӧн келип
 турды. Цежинчи јылда паза салды, Пелен
 акчаны алып турды, Пежӧн једер малду
 полды. Пелен јири кӧп полды, Пергени
 кижиде кӧп полды. Педренип јўрбес ток
 полды. Алтынчы јылында база салды; Ан-
 барга патпас ашту болды; Арка толо мал-
 ду болды, Алкы толо јӧӧжӧлў болды.
 Алтын мӧнўни кӧптӧй берди, Арка јоны
 кўндўлей берди. Аштаганды азрап турды,
 Арыганды семиртип турды. Суранып јўр-
 бес пай болды, Сууп калбас туралу бол-
 ды. Јылдын зайн кожуп турӧы, Јип тўгӧ-
 спес ашту болды. Аскындарды азрап тур-
 ды, Айылчыларды сійлап турды. Киш ка-
 разынан јака этти, Кійик јакшызынан
 тон этти. Пашка пашка аш салып турды,
 Пай сыгыруун сыгырып јўрди; Паатыр

кыйгызын кыйгырып жүрди. Жаба журтап жатты, Жайачызын алкап жүрди. Адазнын мылтыгын алган Анчы карындаш андай берди. „Киштин каразын өлтиредим, Кийиктин семизин жийдим“, теди. Катту камырын азыка перди; Капгразын курчанып алды, Мылтыгын салып алды. „Мүүстү ан андайдым“, теди. Ак сары адын минип алды, Андаирга атана берди. Эки күн андады, Элик палазын атты; Эки күн ерткинче, Эдин жип салды. Алты күн андады, Ан балазын атты; Алты күн эрткинче, Аны даа жип-ок салды. Пийктуларга жүрди, Пир неме табалбай түшти. Тектирлү кайаа чыкты, теке жумга адып түшти. Ай болор туру деп, Ай кирелү андады. Ай өдө берди, азыгы түгөнө берди. Адып алганы ас полды, Ады ладап, арий берди, Айылына ойто жанып ийди. Анчы жанып келди, тешти. Айылдаштары жуулып келди; Аннын эдин жидилер. Айылчы жолу сууган кинде Айылында жиір жок полды. Анчы аштады, айты: Андап тапканым каланыма жетпеди, Адып алганым курсагыма жетпеди. Ак сары адым арыды, минерге болбос. Ач үреним ашта-

ды, көрөргө болбос теди. Айылда жүрзем нени табарым? теди. Темей тенип жүрбейдим. Терине минер ат алып парадым, теди. Ан терезин аттын терине берди, Артканын азыка берди; Алган кижизи тоны жок калды, Ач үрени аш жок калды. Күс парып, жас келедим теди. Көпти тапсам, пайырым, теди. Парды, парды, Параан жышка жетти. Андады, андады, Адын алганы ас полды. Азыгы тозула берди, Ады арый берди. Саваган сагыш-пыла болбоды, Салган Кудайди была болды. Күс парган бои, жас келди. Көп тапканы жок полды; Айылы журтын савады, Адына минип жанып йди. Ат туйгагы чупчуна берди, Айылына жеделбей, жайнай берди. Адын жединип жанып келди. Анчы жанып келди, тешти, Айылчы жуунап, толо берди, Алып келгени-биле сыйлап турды. Айылчы келери токтой берди, Ач үренине артпай калды: Ач үрени аштай берди. Ак сары адын садып йди, Крачыдан, барып, аш сурады, кыймыт перип садып алды. Каланчы ойи жединп келди, Калан сурап албанчы келди. Жеттире берери жок полды, Жепселдү мылтыгын садып йди. Арказына

кийер кеп жок полды, Алган кижизине тон
 жок полды. Ач үрени аштады, аштады,
 Айыл зайн тозып жүре берди. Айылдын
 иттерин үрдүрүп жүрди, Айгырлу малын
 окшыдып жүрди. Уй көрзө сузеен болды,
 Үрен иттер сүүбес полды. Кыштын су-
 угынан Кымынып жүрди. Жайдын жамгы-
 рынан Жажынып жүрди. Айыл эжигине
 тенип жүрдилер; Айтырбаска айтырып
 жүрдилер. Адазы алдына минерге ады
 жок полды, Аймак аразына тенип жүрди.
 Энези эштеп кийер кеби жок полды, Эл
 аразына тенип жүрүб-ок жатты. Муна,
 адучы кижини муны ук! Адучы кижини
 байыбас. Аткан огы жаңылбас. Адучы
 кижини пайыза, Ач үрени жок полор. Ач
 үрени бар болзо, Арт кийини жаман болор.
 Кептин сөзи бар: Кан төгөөчи кайылар,
 Кабырган малы тугонер, теген. Крачы
 кижини айткан: Крачы кижини аштабас.
 Кырдагы малы арыбас. Кылыгы жакшыны
 жыргадар, Кылганду ажи кенебес. Тойо
 кана жыргадар, Томонду ажи тузылбас,
 теген.

Ак Каанга акту угына, албаты
јонына алкыш сарын.

Похвальная пѣснь Царю, царскому
роду и царству русскому.

1. Арпўткендијаяган, Аргалаачы Адабыс!
Ак Каанды аргала, Алкыш берип, корула!

2. Мўнкў Кудай Адабыс, Мўргўўбисти
јараткын! Улу Бїйди алкагын, Укту Боин
сактагын!

3. Кайрал кежик береечи, Каан Ку-
дай Адабыс! Каан угын аргала, Каандыгын
корула!

4. Ада Кудай алказын, Алкыш-пыла пўрке-
зин: Ак Кааннын угына Ачу корон тїйбезин!

5. Ада Кудай ўстўртўн Ак Каанга бо-
лушсын; Амыр-была кўлўзин, Ак агынча
сактазын!

6. Агару Тын эбелип, Ак сагыжын
ойгортып, Ак оина ялызын, Акту јолын
ярытсын!

7. Ада Кудай алказын! Ак сагыжын
тынгытсын! Актап јолын тўзезин! Ак Ка-
анга баш болзын!

8. Ярамыкту Адабыс, Якшылыкка бай болзын! Ярлык берип пашкарган Яан Бийге баш болзын!

9. Јер үстүнде јүрүмүн Јеткер јобол тутпазын; Энчү амыр юрттазын, Эзен элбек яжазын!

10. Орө Кудай алкаган, Орөлөдип яраткан, Оз алдынан башкарган Орөкөн Бийге баш болзын!

11. Ада төрөл јерине, Ада болгон боина Алкыш болзын мөнкүге. Ак Каанга баш болзын!

12. Көптен көпкө яжазын! Көнгүл ачу көрбөзин! Күүни јеткен элинин Күндүлери яразын!

13. Укту јери кемјилбес, Учү куйу билдирбес, Улу эли бөлинбес,—Улу Бийге баш болзын!

14. Он Кудайдын алкаган, Ончо јерге ялган, Орус јерин көдүрген Ойгор ады мактулу!

15. Ончо јердин Яаны, Ончо элдин элбеги, Орус јерин төзөгөн Он Кудайга баш болзын!

16. Ончо јерден чаптадып, Ончо элден кўч эдип, Онгор јерин бир туткн Орус Каанга башын болзын!

17. Каандардын аказы, Калыктардын адазы, Амыр туткан Улу Бий,—Ак Каанга баш болзын!

18. Ак ширееге отурган Ару кўни алкалзын! Яркынду вѣнецъ салынган Ярык кўни алкалзын!

19. Алтын мѳнгўн юуганнан, Паалу таштын кѳбинен, Пазыдынган јўреги Артык ядыр Кудайга!

20. ӖчӖшкӖнди уялтар, Ӗч кууганды ялыкдар, Ӗштўлерди пактырар, Кен јўреги кайкылу!

21. Ӱзе сўўген элине Ӱзў кўннўн ярыгы, Ӱстўнўнўн алкыжы Ӱзўлбезин мѳнкўге!

22. Тенгеренин чалымы Текши тўшсин јерине; Терс санаган Ӗштўў Тизе бўксин алдына!

23. Ак Кааныбы о алкалзын! Ады чыгып макталзын! Ачык ярык сагжын Ада Кудай яратсын!

24. Ак Кааныбыс алкалзын! Алкышпыла уктанзын! Амыр-была курчанзын! Акту Бой ялызын!

25. Ада Кудай кежиги, Адазынын алкыжы, Абазынын амыры, Ак сагыжын ойгортсын!

26. Ак Кааннын Энези Арга болды элине; Ак саналу Энеге Алыш болзын элинен!

27. Ак Кааннын алганы Албатаа мак болзын! Алтын чачту Абакай Ак үрөннен алкалгай!

28. Өскүстердин Энези, Өскөн яжын жүс ашкай! Ябыстардын Энези, Яжын узак яжагай!

29. Ак Кааннын ордына Акту турар Јинизи, Ак чолмонго яркындаш, Албатаа ярагай!

30. Улу Бийдин законы Укаа болзын юртына! Улу Кааннын указы Ундулбазын качан-да!

31. Яраш күннүн ярыгы Ярып турзын јерине! Ямылу Бийдин біяны Јилып турзын элине!

32. Ак Чимди ойгоргон, Алтын тонын кинген, Ада болгон абыстар Алкыш түжүрзин Каанга!

33. Ак Каанга баш болзын! Ак законы тын болзын! Акту јоны ток болзын! Алгыр черү күч болзын!

34. Кудай берген энчизи Кубулбазын качан-да! Кол алдында энчизи Коробозын качан-да!

35. Ада төрөл јерибис Алтын мөнүннен бай болзын! Амыр была бек болзын! Ажы-тузы көп болзын!

36. Неле яман јок болзын, Неке-яргы јоголзын Неле якшы өксөзин, Чындык, биян көптөзин!

37. Яныс Кудай алкалзын! Яңы Анын ялызын? Яңыс Боина яндаган Яткан улус яңырзын!

38. Јаңыс Війге баш берген јат улуска килец, јаячыбыс ачынзын, јарыгына кычырзын!

39. Ак Кааныбыс алкалзын! Акту угы макталзын! Албатызы ток болзын! Ачана, јобол јок болзын!

40. Алтай јери алкалзын! Ада Кудай корызын! Акту јоны ток болзын! Ажы, малы көп болзын!

41. Алтаибыс ярызын! Албатызы яңырзын! ыкту яңы ялызын! Акту ижи тыңызын!

Кара јанду ўч ўй кижн, креске
тўшкени-биле, кўзи јетпес бой-
лоры, кўстў болгоны.

Три слѣпая женщины послѣ святаго крещенія полу-
чаютъ исцѣленіе.

Кара јанду ўч ўй кижн полгон. Алар
ўчилези кўзи каран јетпес полгондор. Ар-
газын алар тапаганда, агару Аверкїй
абыска келип, айткандар: „Кудайга бис-
тин учун пажырып, сурангын, бистин
кўстўрибис јарып тура барза, креске тў-
жедик“ тегендер. Айдарда агару Аверкїй
Чын Кудай Іисус Христоско алардын
учун мўргўп тургунча, кенетин кўннўн
јарыгынан кўп артык ўч јарык јалып
тура-барган. Айдарда Кудайга пўдўп кре-
ске тўжерге турган, кўзи јетпес сокор
ўч ўй кижн, кўстўри јарт јарып тура бар-
ган. Кудайга пўтпес кара јандулардын
кўстўри, аа тура, јок полуп парган.

Кара јанду Никоннын креске тўшкени.

Крещеніе язычника Никона.

Кара јанду Никонъ, јуулажып јўреле, көп черўге капсадып, аргазын таппаганда, Чын Кудай Исус Христосты кычырып крестенген; айдарда кенетин пар пойы тыгып, јок јерден кўч кожулуп, көп черўди кыра кезип, октолуп јўрген: айдарда оштў черўлер анын анип јўргенин сўреея көрўп, кестиргенинен артканы качкылай перген. Айдарда Никонъ Чын Кудайдын кўчин билеле, креске тўжўп, агару полгон.

Пир ўй кижии пайрамда иш иштегени.

Женщина, работавшая въ праздники.

О о пир ўй кижии агару Николайдын пайрамы кўн аилында иштенип оттурган; айдарда агару Борисъ деп, бирўзи Глѣбъ деп, еки агару көрўнўп, аны јемелеп айткандар: пу кўн агару ада Нико-

лайын пайрамы кўн: сен негерек иш иштеп турун? сен пилбей турун-ба: Каан Кутай Пойунын агаруларын кўндўлебеген кижини соготтонын? теди. Анип айдала, ол ўй кижинин турачагын оодып иеле, кўрўнбей калдылар. Айдарда паа ўй кижини, коруккан поинча, талып парала, кезеке жадып, айылып турган; ол пойынча пир ай уурып жадала, пир колы куруп калган. Ол анида колы курук полуп, ўч жыл жүрген. Анын кинде, ол агаруларга мўргўп, алардын пийаны полуп, колы жазылган.

Ак жанду карындаштар! кандый-даа агарулардын пайрамын кўндўлеп жүрелдер: алар андый кўндўни улу пийанду Каан Кудай Исус Христостон алынганлар. Аларды кандый кижини кўндўлеп, анан полуп сурап, мўргўп жүрзе, ол кижее полужып жадылар. Же, андый ползо, Кудайдын жаратканынча полужып жадылар. Каан Кутай Исусь Христось кижинин пўдўжине кўрўр емес, жүрегиндеги сагыжына кўрўп, пуурсап, кижинин учун мўргўген агарулардын мўргўўн угуп жадыр.

Карындаштар! пистин учун туружып мўргўген агарулардын мўргўўн ылтам

угуп, писке пуурсазын тезебис, Каан Кутайды пар жүрегибис-пиле, пар сагыжыбис-пыла сүүп жүрелдер. Анип жүрзебис, Каан Кутай писке пуурсаир, пистинг учун мөргүгеннин мөргүүн ылтам угар.

Карындаштар! пис Каан Кутайдын агаруларын күндүлөп, пайрамдабас ползобис, Кутайдын Бойун сүүбей тургандый полуп, Анын салымдарын чекчилебегендй полорык. Каан Кутай айткан: „Мени сүүгени сөзүмди чекчилеир; салымдарымды чекчилеп жүргени, Мени сүүгени ол“, теген.

Карындаштар! не-дее ползо, Кутайды мактап жүрелдер. Каан Кутай айткан сөс пар: „нени-дее этсегер, ончозын Менин макталарыма эдигер“, теген.

Кутайдын жажыдын агару Нифонтын көргөни.

Видѣніе преподобнаго Нифонта.

Пирзинде агару Нифонтъ бойунунг үренчиктери-биле церкведеги мөргүүге келген. Айдарда архіерей паштаган мөргүү

эткен. Айдарда агару Нифонтъ, Кутайдын көргүскени-биле көрүп турза, тенгеден от тўжўп, церкведеги алтарга толо-берди. Айдарда архіерейди ол от пўркеп турды. Сарынчылар: „Агару Кутай, Агару Кўч, Агару Өлбес“ теп сарнап турганда, кенетин төрт Ангель, алар-была кожо туруп, сарнажып турдылар. Катчы апостолдын кинигезин кычырып турганда, озогы Павель Апостоль, ол катчынын кинине туруп, ўредип тургандый көрүнўп турды. Евангелиены кычырган тужунда кымын оттый тенгерее учуп чыгып турды. Алтын аякты алып, чыгып клаатканда, церквенин төбөзи ачылып, тенгере коины паза ачылып, анартын сўрекей жараш жытту Ангелдар „Христос Кутайга алкыш!“ теп, сарнашканча тўштўлер. Айдарда сўрекей жараш пўдўштў пир уулчакты ширедеги алтын табактын ўстўне тургузып салала, пойлары айландро туруп койдылар. Архіерей, алтын табактагы калашты, алтын аяктачы кызыл аракыны агару ползын теп, Кутайга мөргўп, алкаирда, ончозынан жаркынду пир Ангель пычак-была паа уулчакты саип, ал-

тын айака канын агысты, уулчакты алтын табактын үстүне салып койды; анийдагеле, ол Ангель тўжўгўнўп, Ангелдарбыла жанажа туруп койды. Анын кийнде агару Нифонтъ кижилердин Кутайдын Эди Канын алынып турганын кўрўп турза, кезик кижиде, жууктап, Кутайдын агару жакыдын алынып турганда, кўн-чилеп жаркынданып турды. Кезиги, тўн кара чырайлу полуп, Кутайдын жакыдын ичип турды. Айларда Ангелдар, жаркынданып келгилеп, Кутайдын Канын ичкен кижилерге жаркынду вѣнецъ пажына салып турдылар. Тўн кара полуп, Кутайдын Канын ичкен кижилерден жексинип, кедерлеп турдылар. Андый полуп, мўргў пожогондо, кўрўп турза, паа улчакты тўрў, пўдўн поинча, Ангелдар кўдўрўжўп, тенерее алчыга-бердилер. Пу кўргўнин агару Нифонтъ ўрерчиктерине куучындап перген.

Ак жанду карындаштар! пис церквее праактаныкта, пис-пиле эди сўнебистин агару Ангелы кожо праадыр тең, санаилдар. Церквее киргенде, мында Кутай Бойу агару Ангелдары-была агару шире-

ени айландро, писке көрүнбей, туру теп, сананып туралдар. Церкведе абыс мөргү эдип турганда, Кутайдын күчү, тенгереден от полуп, церквенин алтарында күюп туру теп, санаилдар. Сарынчылар „Агару Кутай“ теп сарнап турганда, аларбыла кожо Ангелдар сарнажып туру теп, санаилдар. Катчы, алтардын эжигине чике туруп, апостоль кннгезин кычырганда, анын-была кожо апостоль туру теп, санаилдар. Евангеліены кычырган түжунда, Кутайдын сөстөри от-чылап жарып туру теп, санаилдар. Алтын айакты алчыгып клаатканда, тенгереден Ангелдар, Кутайды алкап, сарнашканча, түштүлер теп, сананып туралдар. Ширееде алтын табакта калашты көрзөбис, Каан Кутай Исус Христостын агару чын Эди теп сананып туралдар. Алтын айакта Анын чын Каны теп, сананып туралдар. Ол айактан ичерге турган ползобис, түн кара кижилерден Ангелдар јексингендй, пистин кнлинчегибистен јексинбезин теп, боюбистин килинчегибис полгоонып туралдар. Јаркынду вѣнецъ пажыбыска салдыралы тезебис, неле килинчегибисти Кудай

алдында адай абызыбиска, жажырбай, айдалдар. Анын кинде алтын аяктан Кудайдын агару Эди Канын, пўдўп, сўўп ичелдер. Килинчектў поибис ичсебис, Кудайды јексиндирерибис; анан полгой, агару Ангелдар, јууктабай, јексинер. Айдарда Кудайдын тўрў жарыгын алынбай, озогызынан эки артык килинчеке тўжўп, эки артык пуролу полуп, эки артык тўн кара полуп, қаранўй, тўбў јок таамаа јаргылалып қаларык. Қарындаштар! қанип қарачкыбыла јарык пирғишпес, анип агаруга пијар пирғишпес. Аруланын јўрелдер.

Койчы кой уурлаганы.

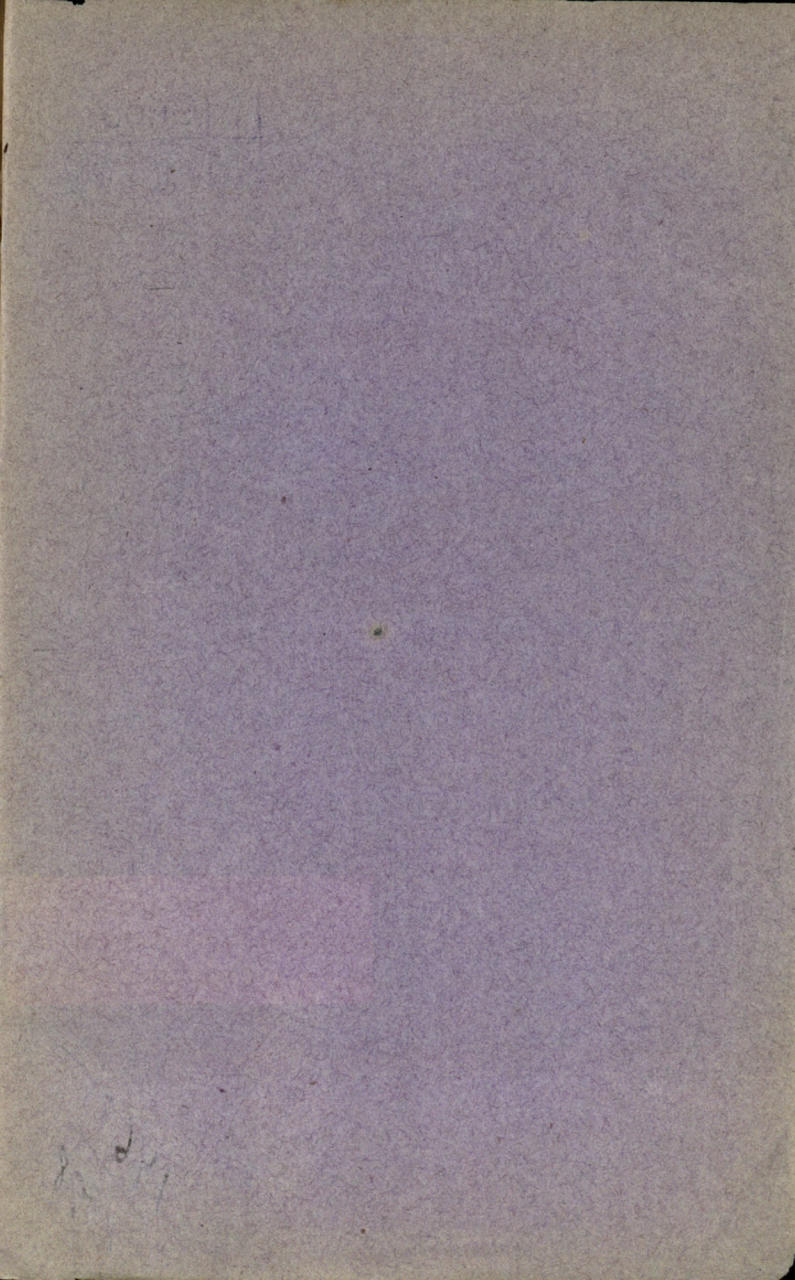
Наказаніе за хищничество.

Пир койчы уул өскўс ўй кижинин коин јылдын-заин уурлап јўрген полгон. Анида јўре, аа Кудайдын қыйалы тўжўп, аны сўрекей қоронду јылан тиштеген. Ол јаланда өлгўлўк өлўп јатқанда, Кудайдын пилдиртқени-биле пир агару өбөгөн қрести суга сугуп, анын суун ичирери-биле, јарт суузак тура галған. Айдарда ол өбөгөн: „ол ўй кижинин ко-

ин төлөй пер“ теген. Айдарда ол уул
пир койдын учун төрт кой перер полды,
анида перди.

Изъ „разговора пѣтуха съ филиномъ“.

Пөтүк алтай камдарынан жаман таап,
үкее айткан: Кам кижн тенерени Кудай
деп тўнгўр согот, тенерени кем салган,
аны билбейт. Јайнаганды јазырым деп, ја-
бага тайат, Јабаганы јайаган Кудайды
билбейт. Элди мекелеп, Эрликке мал та-
ят, Эди пышканда бойы јин салат. Төжө-
ктө јатканды көрөлө, Төнөдин мал керек
теп, Төгўндеп айдар. Ўлгенди кудай эдип
илў салат, Ўйинде јири јок ползо, мал
тайат. Паладан ууруган кижини Параан
көрмөс кирди, тиір.

	Ойрот.
	2-62

1-700195

14655
1898